

Başyazı

Haziran ayı içinde elinize geçen Madencilik'in son sayısı ekinde, "Türk Dişhekimleri Birliği Ankara Dişhekimleri Odası ile TMMOB Arasında Yapılan Protokol" ile "TMMOB Maden Mühendisleri Odası Serbest Meslek Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği" bulunuyordu. Protokol hakkında birşeyler söylemeye gerek görmüyor ve sadece, bu belge ile üyelerimize ucuz ve kaliteli sağlık hizmetlerinin sunulacağını haber vermekle yeteniyoruz. Ancak Yönetmelik hakkında söylenecek, yazılacak ve tartışılacak çok şey bulunduğu açık. Bir başyazının kapsamı çerçevesinde anlatabileceklerimizi aşağıdaki satırlarda okuyacaksınız.

Bilindiği gibi; devlet memuru, KİT personeli ve diğer kamu çalışanları konumunda bulunan üyelerimizin maaş, yanödeme ve diğer istihkakları ile istihdam güvenceleri gibi çalışma koşulları, ilgili yasa ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Gerçi, bu düzenlemelerin yeterli olmadığı sürekli söylendi. Ayrıca, bu düzenlemelerle iktisap edilen hakların bir bölümü pratikte gaspedilmiş olsa da, yasa ve yönetmelikler keyfi olarak uygulansa da, anılan düzenlemeler yine vardır. Ancak, özel sektörde çalışan maden mühendislerinin çalışma hayatını düzenleyecek olan herhangi bir mevzuat, halen yürürlüğe girmiş değildir. Yürürlükte bulunan iş mevzuatı ile SSK Kanunu, ancak büyük şirketler tarafından istihdam edilen, kısıtlı sayıdaki üyelerimize uygulanmakta ve bunun dışında serbest mühendislik ve müşavirlik hizmetleri yapan üyelerimizin durumlarındaki belirsizlikler ise sürüp gitmektedir.

Teorik olarak plan, proje ve raporlarla, pratik olarak da çıkartım sürecine fiilen katılımlarıyla, yerkabuğunun gizil değerlerini günışığına çıkartan üyelerimiz, bütün bu çabaları süresince "madenci"nin ağır ekonomik baskısı altında bunalmaktadır. Bir diğer ifade ile, serbest mühendislik ve müşavirlik hizmetleri sunan üyelerimiz, "madenci"nin istekleri doğrultusunda planlama, projelendirme, rapor hazırlama ve maden çıkartmaya zorlanmaktadır. Zira; maden mühendisliği ile madencilik bilim ve teknolojisi gibi kavramlar, "ufak madenciler kalabalığı" nezdinde, hâlâ mevzuat hükümleri uyarınca katlanılması gereken "angaryalar"dan, kafa emeği karşılığı kazanılan ücretler de "haraç" veya "avantalar"dan ibarettir. Öte yandan, anılan hizmet arzının büyük çoğunluğunun da bu "kalabalık" tarafından ve "olmasa da pekâlâ olur" anlayışıyla, kerhen talep edildiği -bizzat bu tür hizmetleri arz eden üyelerimizin sürekli yakınmalarıyla somutlaştırdıkları— bariz bir gerçektir.

Maden mühendisliğini ve bilimi salt yasal bir yükümlülük olarak idrak eden bu geri zihniyetin, tarihi determinizmin dönüşü olmayan süreci içinde yenilgiye uğraması kaçınılmazdır. Bu tezi kanıtlamak için fazla söz etmeye de gerek yok. Yeni Maden Kanunu'na biraz dikkatle kulak verecek olursak; "parayı bastıran malı götürür" anatemasının, genel gerekçenin satır aralarında, kanun metninin de satırlarında —aralıklı olarak ama oldukça yüksek perdeden— çalındığını işiteceğiz. Daha değişik bir ifade ile, çokuluslu dev madencilik tekellerinin terminolojisinde "ufak madenciler kalabalığı" diye nitelendirilen köylülüğün, sistemiçi bir işleyişle sektörden dışlanıp, tasfiye edilmesi sürecinin hukuki düzenlemelerle hızlandırıldığını göreceğiz. Ultra liberal tercihlerin bu gerçeğin adını koymaya utanmaları hiç bir şeyi değiştirmez. Bu da bariz bir gerçektir.

Bu gerçekler karşısında maden mühendislerinin ezilmeden çalışmaları nasıl sağlanacaktır? Yukarıda anahatlarını çizmeye çalıştığımız çerçeve içinde bizim arkadaşlarımızın yeri neresi olacaktır? Mevcut ekonomik ve politik yapının bindirdiği baskıları, belirli bir oranda da olsa, hafifletebilir miyiz? Bunun için nelerin yapılması gerekir? Gibisinden soruların olumlu yönde cevaplanabilmesi, ancak ve ancak, üyelerimizin meslek örgütlerinin önderliğinde kenetlenerek, bütünleşmeleri sayesinde mümkün olacaktır. Bu tesbitten yola çıkarak, ilgili üyelerimizin sorunlarına çözüm getirebilmek amacıyla, TMMOB Maden Mühendisleri Odası Serbest Meslek Hizmetleri Asgari Ücret Yönetmeliği'ni yürürlüğe koyduk. Yönetmeliğin tek başına yetersiz bir metin olarak kalmaması için de sonuna tablo halinde bir tarife ekledik.

Bundan sonrası "madenciler"e çeşitli hizmetler arz eden maden mühendislerine düşmektedir. Yönetmelik ve tarife, ilgili üyelerimizin sahip çıkması oranında pratik geçerlik kazanacak ve diri bir metin olarak kalacaktır. Bu nedenle; ilgili meslektaşların, harekete geçerek, hizmet talebinde bulunan özel veya tüzel kişileri zorlamaları gerekmektedir.

Saygılarımızla,

YÖNETİM KURULU